

RAPPORT

Kommune-undersøkelsen 2016

Status for samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet i kommunene

dsb Direktoratet for
samfunnssikkerhet
og beredskap

BAKGRUNN OG HOVEDFUNN

Vi vet aldri når en uønsket hendelse vil ramme en kommune, eller hvilke påkjenninger kommunen og befolkningen vil utsettes for. Det vi vet, er at kommunene gang på gang vil utfordres. I arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap kartlegger kommunene risiko og sårbarhet, forebygger uønskede hendelser, og bygger opp beredskap og krisehåndteringsevne slik at de kan utvikle trygge og robuste lokalsamfunn og gjennom dette håndtere de påkjenningene de utsettes for.

For å få frem kommunenes vurdering av eget samfunnssikkerhetsarbeid, har Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) siden 2002 gjennomført spørreundersøkelser om samfunnssikkerhet i landets kommuner. Undersøkelsen gjennomføres årlig for å få oversikt over status, og er grunnlag for årlig rapportering til Justis- og beredskapsdepartementet. Sammen med fylkesmannens tilsyn, utgjør kommuneundersøkelsen DSBs grunnlag for vurdering av status for samfunnssikkerhetsarbeidet i kommunene. På bakgrunn av dette vurderer DSB og fylkesmennene behov for oppfølging og bistand til kommunene. Målet er bevisstgjøring, læring og utvikling av samfunnssikkerhetsarbeidet.

Kommuneundersøkelsen er ingen undersøkelse om kommunenes krisehåndteringsevne, men en vurdering av kommunenes systematiske arbeid for å ivareta den lokale samordningsrollen innen samfunnssikkerhet og beredskap. Temaene i årets undersøkelse er i hovedsak knyttet til kommunens ansvar for *kommunal beredskapsplikt*¹ som trådte i kraft i 2010. Skoleskyting og alvorlige naturhendelser er valgt som særtema.

Resultatene fra kommuneundersøkelsen 2016 opprettholder DSBs inntrykk av at kommunene ivaretar samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet på en god måte, og at arbeidet er i positiv utvikling.

Kommunenes tilbakemeldinger gir gode resultater når det gjelder hovedelementene innen kommunal beredskapsplikt (tall fra 2015 i parentes):

- 93 (86) prosent av kommune oppgir at de har gjennomført en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (helhetlig ROS).
- 94 (93)² prosent av kommunene oppgir at de har en overordnet beredskapsplan.
- 66 (59) prosent av kommunene har en plan for oppfølging av arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap.
- 94 (90) prosent av kommunene har øvet sin overordnede beredskapsplan.

Resultatene ser imidlertid annerledes ut når det kontrolleres for utvalgte krav til kommunal beredskapsplikt, ref. pkt. 2.4 og 4.3. Ser vi på disse elementene³ i beredskapsplikten under ett, viser undersøkelsen at 58 prosent av kommunene arbeider godt med samfunnssikkerhet og beredskap. Dette er en økning på 6 prosentpoeng fra 2015:

- 48 prosent av kommunene har en helhetlig ROS som oppfyller utvalgte krav. Dette er en økning på 7 prosentpoeng sammenlignet med 2015.
- 41 prosent av kommunene har en overordnet beredskapsplan som oppfyller utvalgte krav. Dette er en økning på 6 prosentpoeng fra 2015.
- 77 prosent av kommunene har øvet overordnet beredskapsplan i løpet av de siste to årene.
- 66 prosent av kommunene oppgir at de har en plan for oppfølging av arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap. Her er økningen på 7 prosentpoeng på ett år.

Generelt viser resultatene at det gjøres mye godt samfunnssikkerhetsarbeid i landets kommuner, men det er fremdeles et stykke igjen før utviklingen er like positiv hos alle kommuner. Dette finner vi også igjen hos Kommunenes sentralforbund (KS). De oppsummerer Sintef's arbeid⁴ med å belyse kommunenes evne og

¹ Jf. lov 25. juni 2010 om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven), med forskrift 22. august 2011 om kommunal beredskapsplikt.

² Ikke statistisk signifikant forskjell.

³ Helhetlig ROS, plan for oppfølging, overordnet beredskapsplan og øvet overordnet beredskapsplan

⁴ *Kommunal beredskapsplikt – Gir nye krav en bedre beredskapsevne?*

mulighet til å oppfylle krav og forventninger gjennom kommunal beredskapsplikt slik: «Til tross for en del utfordringer er det en bred enighet i kommunene om at kommunal beredskapsplikt har gitt et generelt økt fokus på samfunnsikkerhet og beredskapsarbeid, samt en økt bevisstgjøring av kommunenes ansvar på dette området».⁵

Fylkesmannen har en svært viktig oppgave i å veilede og følge opp kommunene i deres arbeid med samfunnsikkerhet og beredskap. Kommuneundersøkelsen viser at kommunene i stor grad benytter seg av og er fornøyd med fylkesmannens tilbud om veiledning. 79 prosent av kommunene svarer at de har fått veiledning av fylkesmannen i oppfølging av kommunal beredskapsplikt i 2015. Hele 91 prosent av disse er fornøyde eller svært fornøyde med fylkesmannens veiledning.

Årets særtema omhandler alvorlige naturhendelser og skoleskyting. Målet med spørsmålene om særtemaene er å få nærmere kunnskap om disse hendelsene og eventuelle følgehendelser i kommunene.

⁵ <http://www.ks.no/fagomrader/utvikling/fou/fou-rapporter/kommunal-beredskapsplikt---gir-nye-krav-bedre-beredskap/>